

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

Приета от ФС (протокол №11/25.04.2024)

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №11/09.04.2024)

Декан:

(Доц. д-р Даниела Георгиева)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ИКОНОМИКС“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности 3.7, 3.8, 3.9; ОКС „магистър“, дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 ДНДО и СПН; СЕМЕСТЪР: 10

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 360 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 12

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	348

Изготвили програмата:

1.
(Доц. д-р Калин Господинов)

2.
(Гл. ас. д-р Татяна Иванова)

3.
(Гл. ас. д-р Силвия Братоева-Манолева)

Ръководител катедра:
„Обща икономическа теория“ (Доц. д-р Калоян Колев)

I. АНОТАЦИЯ

Икономиксът се занимава с механизма на разпределение на ограничените ресурси за задоволяване на обществените потребности и функционирането на националните стопанства в пазарни условия. Изучава поведението на икономическите субекти, основано на принципите на оптималността, еквивалентността и взаимната изгода, тяхното взаимодействие на пазарите и резултатите от това взаимодействие, както на ниво отделен субект, така и в рамките на цялата икономика. Основни раздели на дисциплината са: теория на потребителския избор, теория на фирмата (производството), теория на пазара и ценообразуването при различни пазарни структури, макроикономическо равновесие, нестабилност и растеж на икономическата система и макроикономическа политика.

Цел на дисциплината. Целта на курса е разбиране на механизма на функциониране на пазарната икономика при решаване на фундаменталните въпроси, пред които е изправена, и запознаване с основните теоретични модели, чрез които се измерват макроикономическите променливи, описват се макроикономическите явления и се анализират инструментите на макроикономическата политика.

Предварителни изисквания. Успешното усвояване на учебното съдържание на дисциплината не изисква предварителни знания по икономика. Доколкото Икономиксът включва в инструментариума си анализ на зависимости, за по-дълбоко навлизане в икономическите процеси и явления са необходими елементарни знания по математика на ниво среден курс.

Изграждане на знание и разбиране. Проблематиката на дисциплината „Икономикс“ се отнася към фундаменталното икономическо знание, което стои в основата на икономическата култура и базисната професионална подготовка на студентите – икономисти. Дава знание за основните характеристики на пазарната среда както на микро, така и на макроравнище. Изгражда разбиране за основните закономерности и принципи на пазарното равновесие и за условията за оптимизация на пазарното поведение на потребител и производител.

Приложение на знания и умения. Курсът по Икономикс осигурява методологична и теоретична подготовка, умения и нагласи за използване на научни методи при анализа и управлението на икономическите процеси на ниво домакинство, фирма, пазар, като и в цялост за макроикономическата система. В частност, дава знания и формира аналитични умения за оценка на поведението на потребителя, за ефективността в действието на фирмата и пазарите, за последиците и ефективността на използваните инструменти на фискалната и паричната политика за управление на макроикономическата система.

Формиране на нови умения. Икономиксът формира адекватна ориентация на бъдещите икономисти в пазарната среда и осигурява теоретичен инструментариум за възприемане и оценка на икономическата политика на правителството и държавата. Изграждайки способности за самостоятелно теоретично мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с теоретичен фундамент, който им позволява да разбират, да усвояват и използват научната и научно-приложната литература в областта на специалните икономически дисциплини – особено в областта на публичните финанси, паричната теория и политика, теорията за световното стопанство и други дисциплини.

Ключови компетентности. Дисциплината развива три ключови компетентности: математическа, предприемаческа и гражданска. Математическата се развива чрез прилагане на математическо мислене при решаването на икономически проблеми и изучаване на формални икономически модели.

Предприемаческата компетентност се развива чрез прилагането на икономическите модели за решаване на стратегически и оперативни бизнес проблеми. Един от основните методи на обучение, развиващ и двете компетентности е решаването на конкретни задачи и казуси, в т.ч. с практически данни.

Икономиксът способства и за изграждането на гражданска компетентност. Познаването на механизма на функциониране на икономическата система позволява пълноценно участие в социалния живот, способства за отговорно гражданско поведение и активна гражданска позиция.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ИКОНОМИКСА	
1.1.	Оскъдност, избор, алтернативни разходи
1.2.	Граница на обществените производствени възможности
1.3.	Основни икономически дилеми на обществения избор
ТЕМА 2. ПАЗАРНО РАВНОВЕСИЕ И ЕЛАСТРИЧНОСТ	
2.1.	Анализ на търсенето и предлагането
2.2.	Взаимодействие на търсенето и предлагането и пазарно равновесие
2.3.	Еластичност на търсенето и предлагането
ТЕМА 3. ПОВЕДЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА, ПОЛЕЗНОСТ И ТЪРСЕНЕ	
3.1.	Теория на полезността – основни понятия. Закон за намаляващата пределна полезност
3.2.	Кардинален подход и извеждане кривата на търсене
3.3.	Равновесие на потребителя
ТЕМА 4. ФИРМИ И ПРОИЗВОДСТВО	
4.1.	Фирмата като пазарен субект
4.2.	Форми на организация на бизнеса
4.3.	Анализ на производството в кратък период
ТЕМА 5. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА ФИРМАТА	
5.1.	Приходи на фирмата
5.2.	Икономическа концепция за разходите и печалбата
5.3.	Видове разходи в кратък период
ТЕМА 6. ПАЗАРНИ СТРУКТУРИ	
6.1.	Свършена конкуренция
6.2.	Несвършена конкуренция. Чист монопол
6.3.	Монополистична конкуренция и олигопол
ТЕМА 7. ИЗМЕРВАНЕ НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРОМЕНЛИВИ	
7.1.	Характеристики на пазарната макросистема
7.2.	Брутен продукт – същност, характеристика, видове
7.3.	Подходи за измерване на БВП
ТЕМА 8. МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАВНОВЕСИЕ	
8.1.	Съвкупно търсене и съвкупно предлагане
8.2.	Макроикономическо равновесие – параметри и видове
8.3.	Макроикономически подходи и теории за равновесието
ТЕМА 9. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА НЕСТАБИЛНОСТ – ЦИКЛИЧНОСТ И БЕЗРАБОТИЦА	
9.1.	Стопански цикли и кризи
9.2.	Същност, измерване и форми на безработицата
9.3.	Последици от безработицата и мерки за борба с нея
ТЕМА 10. ИНФЛАЦИЯ	
10.1.	Същност и измерване на инфлацията
10.2.	Причини за инфлацията
10.3.	Последици от инфлацията

ТЕМА 11. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА	
11.1.	Същност и инструменти на фискалната политика
11.2.	Бюджетен дефицит и държавен дълг
11.3.	Дискреционна фискална политика и автоматични бюджетни стабилизатори
ТЕМА 12. ПАРИЧНА ПОЛИТИКА	
12.1.	Парите в структурата на националната икономика
12.2.	Централната банка – статут и функции
12.3.	Цели и инструменти на паричната политика

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината „Икономика“ включват използването на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси:
 - електронни учебни материали;
 - учебник
 - помагало
 - мултимедийни презентации;
 - файл;
 - папка;
 - URL.
- учебни дейности:
 - on-line учебни занятия;
 - on-line консултации;
 - тестове за самоконтрол и контрол;
 - задания.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Текущи тестове по определени теми от програмата	10	60
1.2.	Обобщаващ тест с включени задачи	1	70
1.3.	Задание по актуален икономически проблем	1	78
Общо за семестриалното оценяване:		12	208
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Дистанционно проведен изпит, включващ теоретични въпроси и задачи в тестова форма	1	140
Общо за сесийното оценяване:		1	140
Общо за всички форми на контрол:		13	348

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Икономикс“, качени в платформата за дистанционно обучение на ИУ – Варна.
2. Младенова, З. (ред.) (2018) *Икономикс*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Младенова, З. (ред.) и др. (2018) *Микроикономика*. Варна: СТЕНО.
2. Колев, К. (ред.) (2023) *Микроикономика: тестове, задачи, въпроси*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
3. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
4. Мавров, Хр. (ред.) (2022) *Макроикономика: тестове, задачи, въпроси*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
5. Братоева-Манолева, С. (2021) Доходното неравенство в България в периода 1993-2019 г. – Декомпозиране по основни източници на доход. *Диалог: Електронно списание на СА "Д. А. Ценов"* 2021(1), 65-84.
6. Господинов, К. (2016) *Транзакционният подход при анализ на пазарните субекти: фирми и домакинства*. Варна: Издателство СТЕНО.
7. Господинова, С. (2019) Структурни промени в брутната добавена стойност и връзката им с икономическия растеж на България в периода 1997-2017 година. *Икономика 21: Междоуниверситетско списание*, Свищов: Акад. изд. Ценов, Год. 9, 2019, 1, 93-112.
8. Мавров, Х., Господинов, К., Иванова, Т., Тодоров, В., Господинова, С., Тодоров, А., Братоева-Манолева, С. (2023) *Макроикономически и социални ефекти и политики в условията на Ковид-19 кризата в България и Европейския съюз*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.
9. Михайлова, С. (2022) Сравнителен анализ на местните фирми и предприятия под чуждестранен контрол в българската икономика. *Икономика и икономическа теория: проблеми и взаимодействия*. Варна: Издателство „Наука и икономика“, 228-236.
10. Тодоров, А. (2022) Алгоритмично ценообразуване и съгласувано поведение - предизвикателства пред конкуренцията? *Икономическа мисъл*, 67(1), 2022, 1, 90-107.
11. Тодоров, В. (2022) Координация между фискалната и паричната политика в условията на Ковид-19 кризата. *Икономиката на България и Европейския съюз: финанси, счетоводство, финансов контрол*: Колективна монография. София: Изд. комплекс УНСС, 173-192.
12. Ivanova, T. (2023) Gross Domestic Product of Bulgaria - Dynamics and Structure. *Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series*, Varna: Union of Scientists - Varna, 12, 2, 172-180.
13. Mateer, D., Coppock, L. (2023) *Principles of Economics*. W. W. Norton & Company.
14. Parkin, M. (2023) *Economics*. Pearson Education Limited.